UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

XII. Quæ Matrimonium impedire possunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

nati, niſi quis patris conditionem ſecundùm leges & conſuetudinem Provinciæ ſequatur.

Error in perſona impedit matrimonium. h.d.

MVltò magis matrimonium invalidatur, cùm quis in perſona erraverit: utputà, ſi exiſtimans ſe cum Gemma contrahere, cum Berta contrahat.

Si alter contrahentium utitur verbis dubiis animo decipiendi mulierem, & eam poſtmodum carnaliter cognoſcit, judicatur pro matrimonio in foro judiciali: ſecus in pœnitentiali. h.d.

DE eo quæſitum eſt, qui cùm non aliter mulierem, ut ſibi carnaliter commiſceretur, perducere poſſet, quàm ſi eandem deſponſaſſet, proprium mentitus nomen, illam per hæc verba deſponſavit a: *Te Ioannes deſponſat*: an quia vir illo nomine non vocaretur, nec ullum nubendi haberet propoſitum, ſed copulam tantùm carnalem exequendi, inter prædictos matrimonium ſit celebratum, cùm tamen mulier in virum conſenſerit? Et reſponſum eſt, non debere ex iſto facto conjugium judicari, cùm in eo nec ſubſtantia conjugalis contractus, nec forma contrahendi conjugium inveniri valeat: quoniam ex altera parte ſolummodo dolus adfuit, conſenſus omninò defuit, ſine quo cætera fœdus conjugale perficere nequeunt. Sed donec expreſsè non appareat, quòd is, qui mulierem deſponſavit in propria perſona, ſub nomine tamen alieno, quo vocari tunc ſe finxit, diſſenſit, interim erit pro matrimonio præſumendum.

QVÆ MATRIMONIVM IMPEDIRE POSSUNT.

TITVLVS XII.

Error perſonæ & conditionis impedit matrimonium, non autem qualitatis & fortunæ. h.d.

ERgo non omnis error matrimonium impedit: nam ſi quis corruptam in uxorem accipit, quam virginem arbitratur; vel qui accipit meretricem, quam putat eſſe caſtam: uterque quidem errat, neutro tamen caſu ob errorem matrimonium infringitur.

Ei qui ſcienter ducit in uxorem publicam meretricem, peccata remittuntur. h.d.

QVin potiùs qui ſcientes & prudentes, mulieres publicas de lupanari extraxerint b, & in uxores duxerint, quod agent, in remiſſionem proficiet peccatorum: cùm inter opera charitatis non minimum ſit, errantem ab erroris ſemita revocare.

Qualis ſit error perſonæ, conditionis, fortunæ, & qualitatis, hoc dicit.

SOlùm igitur perſonæ & conditionis error obſtat matrimonio: qualitatis verò & fortunæ non obſtat. Eſt autem error perſonæ, cùm hic, qui eſt Ioannes, Paulus putatur. Conditionis, cùm is, qui ſervus eſt, liber creditur. Fortunæ, ut cùm is, qui pauper eſt, dives exiſtimatur, vel contrà. Qualitatis, cùm is reputatur bonus, qui tamen eſt malus. Sunt & alii plures modi, quibus matrimonia impediuntur: utputà, conditio appoſita & non impleta, ſecundùm ea, quæ ſuprà diximus de ſponſalibus.

Sacer ordo, & votum ſolenne impediunt matrimonium contrahendum, & contractum dirimunt: votum autem ſimplex ſolùm impedit contrahendum, & pro voto ſimplici fracto imponenda eſt pœnitentia. h.d.

ITem voti c ſolennis emiſſio, & ſacri ordinis ſuſceptio, tam matrimonium impedit contrahendum, quàm poſtea contractum dirimit. Secus verò ſtatuitur in voto ſimplici: quanquam enim contrahendum impediat, non tamen contractum diſſolvit. Sic & religionis habitus ſine profeſſione ſuſceptus, ne contrahantur, impedit, ſed jam contractas nuptias nequaquam tollit. Huic tamen, qui nubendo votum ſimplex fecit irritum, quantò illud manifeſtiùs emiſerit, tantò propter plurium ſcandalum erit durior imponenda pœnitentia.

a *C. tua nos. extr. de ſponſ.* b *Ca. inter opera. ext. de ſponſal.* c *Ca. 1. & 2. & per totum tit. ext. qui cler. vel vov. matrim. contra. poſſ.*

Chriſtiani non debent nubere infidelibus: & ſi nubant, ſunt excommunicandi. h.d.

CVltus quoque diſparitas matrimonium, & contrahendum impedit, & contractum interdum dirimit: ſi quis a enim Iudeæ conjugali ſocietate jungi voluerit, ſive Chriſtiana Iudæo, vel aliàs infideli, ſive Iudæa, vel aliàs infidelis Chriſtiano carnali conſortio miſceatur, quicunque eorum id commiſiſſe deprehenditur, à Chriſtiano cœtu & Eccleſiæ communione procul ſegregandus erit.

Si unus infidelium conjugum convertatur ad fidem, & alter nolit ſibi cohabitare, vel non ſine peccato mortali, ſolvitur conjugium, & converſus cum alia contrahere poterit, & proles communis converſo aſſignabitur. h.d.

ITem b ſi alter infidelium conjugum ad fidem Catholicam convertatur, & alter, qui in infidelitate remanſit, vel nullo pacto, vel non ſine blaſphemia divini nominis, vel ut Catholicum ad mortale peccatum pertrahat, ei cohabitare voluerit, converſus, quaſi priore matrimonio diſſoluto, licitè ad ſecunda vota convolare poterit, & communis proles ipſi converſo aſſignabitur.

Si alter infidelium conjugum convertitur, & antequam is legitimè conjunctus fuerit, alius quoq; convertatur, tenetur eum recipere. h.d.

QVòd ſi converſum c ad fidem & uxor converſa ſequatur, antequam propter cauſas prædictas legitimam maritus ducat uxorem, eam recipere compellitur: nec quicquam converſo proderit, quòd jam ſecundùm ritum ſuum eandem repudiaverit, cùm repudium ipſum veritas Evangelica repudiaverit: ſed nec fornicationem dimiſſor dimiſſæ poterit objicere, propterea quòd illa poſt repudium nupſerit, niſi aliàs fornicata fuerit.

Si paganus priùs plures uxores habeat, poſt fidem ſuſceptam adhærebit primæ. h.d.

QVia verò e pagani in plures ſimul fœminas affectum conjugalem dividunt, utrum poſt converſionem omnes, vel quam ex omnibus converſus retinere valeat, non immeritò dubitari poterit. Et cùm nulli unquam licuerit, plures habere ſimul uxores, niſi cui divina fuit revelatione conceſſum, nec cuiquam uxore etiam ob fornicationem dimiſſa, aliam liceat ſuperinducere, evidenter apparet, pluralitatem in utroque ſexu (cùm inter conjuges ſervanda ſit æqualitas) circa matrimonium reprobandam, & de pluribus primam tantùm retinendam.

Matrimonium non ſolvitur altero conjugum fidelium in hæreſim lapſo. h.d.

ALia ſanè cauſa eſt eorum conjugum f, quorum alter vel in hæreſim labitur, vel ad infidelium tranſit errorem: neque enim hoc caſu, qui relinquitur, ad ſecundas nuptias deſcendere poterit. Nam etſi matrimonium verum inter infideles ſit, non tamen eſt ratum: inter fideles autem, & verum & ratum exiſtit, quia ſacramentum fidei, quod ſemel eſt admiſſum, nunquam amittitur, ſed ratum efficit conjugii ſacramentum, ut ipſum in conjugibus, ipſo durante, perduret.

Per dationem inſtantiæ ſolvitur argumentum. h.d.

NEc g refert, quòd à quibuſdam forſan objici poſſet, quòd fidelis relictus non debeat jure ſuo [illegible]

a *Can. ſi quis Iudaica. 28. q. 1.* b *C. quanto. §. ſi enim alter* [illegible] *extr. de divor.* c *C. gaudemus. §. quòd ſi converſum. extr. de divor.* d *d. c. gaudemus. §. qui autem. de divor.* e *d. c. gaudemus* [illegible] *quia verò. extr. de divor.* f *C. quanto. §. ſi verò. de divor.* g [illegible] *can. quanto. §. nec obſtat. ext. de divor.*

culpa privari, cùm idem multis caſibus contingat, ut ſi alter conjugum incidatur. Et hoc quoque quorundam malitiæ occurritur, qui odio conjugum ſimularent hæreſim, ut poſtmodum nubentibus conjugibus ab ipſa reſilirent. Quinimò, qui in fide permanſerit, ad eum qui ab hæreſi vel infidelitate ad Eccleſiam revertitur, vel invitus redire cogendus erit, niſi ad religionem tranſire maluerit.

Conjugiorum aliud eſt legitimum & non ratum, aliud legitimum & ratum, aliud ratum & non legitimum. h.d.

EX his apparet conjugium *a* aliud eſſe legitimum & non ratum: aliud legitimum, & ratum: quoddam verò, quod ratum quidem eſt, ſed non legitimum. Legitimum, & non ratum conjugium eſt, quod legali inſtitutione, vel Provinciæ moribus contrahitur: hoc inter infideles ratum non eſt, quia diſſolvi poteſt dato libello repudii, lege fori, & non lege poli, quam non ſequuntur. Inter fideles verò ſemper ratum eſt conjugium, cùm conjugia ſemel inter eos contracta nunquam ſolvi poſſint. Horum verò quædam ſunt etiam legitima, veluti cùm ſervatis nuptialibus ritibus, uxor ſponſo traditur. Illorum verò conjugia, qui contemptis legitimis ſolennitatibus, ſolo affectu aliquam ſibi deligunt in conjugem, non legitima, ſed rata tantummodo eſſe creduntur: quanquam enim ſpretis ritibus Eccleſiæ, matrimonium contrahi non debeat, non tamen ob id ſolum ſacramentum conjugii diſſolvi debet. Quin potius ſi tale matrimonium fuerit ab Eccleſia poſtmodum comprobatum, filii generati, & legitimi judicandi erunt, & hæredes: aliqua tamen illis erit imponenda pœnitentia, qui conceptis Eccleſiæ præceptionibus matrimonium contraxerunt.

Iuſtus metus, niſi purgatus fuerit, impedit matrimonium. h.d.

COactio, quoque & juſtus violentiæ metus matrimonium impediunt. Cùm *b* enim ſolo conſenſu conjugium contrahatur, plena debet ille ſecuritate gaudere, cujus eſt animus indagandus, ne metu impulſus dicat ſibi placere quod odit. Planè *c* quæ invita probat ſe ſponſalia contraxiſſe, ſi comperiatur poſtmodum ſpontè cognita, ad matrimonii diſſolutionem proclamare, & metum cauſare non poterit.

Furor impedit matrimonium contrahendum, ſed non dirimit contractum. h.d.

FUror quoque quia conſenſum impedit nuptias contrahi prohibet: contractas autem non dirimit.

Frigiditas & coëundi impotentia matrimonium impediunt. h.d.

ITem frigiditas *d* & coëundi impotentia legitimum matrimoniis impedimentum afferunt. Sicut enim puer, qui debitum reddere non poteſt, non eſt aptus conjugio: ſic, qui ita ſunt natura impotentes, ut nec ope medicorum ſine mortis periculo juvari poſſint, apti ad contrahenda matrimonia minimè putantur. Ea igitur, quæ adeò eſt arcta, ut mulier fieri & alteri carnaliter commiſceri non poſſit, niſi per inciſionem, ad matrimonium contrahendum non debet idonea judicari.

Leproſi poſſunt matrimonium contrahere. h.d.

ALia eſt cauſa leproſorum *e*: nam ſi mulierem invenerint, quæ ſibi velit nubere, vel mulier leproſa virum, liberum erit illis conjugali vinculo colligari.

Publica honeſtatis juſtitia impedit matrimonium contrahendum, & contractum dirimit. h.d.

PUblicæ *f* quoque honeſtatis Iuſtitia tam matrimonium contrahendum impedit, quàm contractum irritat. Eſt autem publicæ honeſtatis Iuſtitia, quæ ex legitimis ſponſalibus oritur mulieris, quæ illi conjuncta

a C.ſi.§.item illud.28.q.1. b Cùm locum. ext. de ſponſ. c C. inſuper.ext. qui matrim. accuſ. poſſ. d ext. per totum tit. de frig. & malef. e C.2.ext.de conjug. leproſ. f C. ſeferente. ext. qui ſi. hi ſint legitim. c. juvenis. & ſeq. ext. de ſponſ.

eſt, cum qua nunc vir matrimonium contrahere debuerat: ut, ecce cum Berta ſponſalia contraxi, volo nunc cum Gemma, quæ Berta cognationis vinculo eſt conjuncta, matrimonium contrahere: publica honeſtate impedior. Inhoneſtum enim ac turpiſſimi viſum eſt exempli, ut ei quis nubere valeat, cujus conjunctam ſponſalia frangendo deceperit, ne in eandem ejus nubendo conjunctæ, quaſi injuriam cumulet.

Sponſalia pura & certa, ex conſenſu valida, licet aliàs nulla, inducunt publicæ honeſtatis juſtitiam, quæ ſequentia ſponſalia dirimit, non præterita. h.d.

VSque adeò autem ex puris & certis ſponſalibus *a* impedimentum juſtitiæ publicæ honeſtatis exoritur, ut etiam ſi illa conſanguinitatis, affinitatis, frigiditatis, religionis, aut alia quavis ratione nulla ſint, dum tamen non ſint nulla ex defectu conſenſus, nihilominus & impedire & dirimere ſequentia ſponſalia, vel matrimonia dignoſcatur, licet præcedentia diſſolvere non valeant. Quare, qui ſponſalia purè ac determinatè cum aliqua muliere contraxit, & poſtmodum cum ſecunda prioris conſanguinea idem fecit, ex priorum ſponſaliorum vigore ad matrimonium contrahendum cum prima remanet obligatus.

Filii nati ex matrimonio, cui obſiſtit publicæ honeſtatis juſtitia, non ſuccedunt patri ſcienter contrahenti. h.d.

FIlii quoque nati ex matrimonio *b*, quod publicæ honeſtatis Iuſtitia impediente contractum fuit, cùm nec Eccleſiæ permiſſionem, nec patris allegare poſſint ignorantiam, ad ſucceſſionem bonorum paternorum minimè admittentur.

DE TRIPLICI COGNATIONE.
TITVLVS XIII.

Cognatio eſt triplex, ſpiritualis, legalis, & naturalis: & ſpiritualis cognatio impedit matrimonium contrahendum, & contractum dirimit. h.d.

MVltò magis cognatio matrimonio interdum eſt impedimento: eſt autem cognatio triplex, ſpiritualis, legalis, & naturalis. Spiritualis *c* cognatio eſt, attinentia quædam proveniens ex ſacramenti collatione, vel ad ſacramentum detentione. Non ſolùm igitur *d* inter baptizantem, & illum qui eum de baptiſmo ſuſcepit, item inter baptizatum & ſuſcipientis filios, & uxorem ante ſuſceptionem à ſuſcipiente carnaliter cognitam: verùm etiam inter ſuſcipientem, parentesque baptizati, cognatio ſpiritualis contrahitur, quæ & contrahendum matrimonium impedit, & dirimit poſtea contractum. Et quæ de ſuſcipiente dicta ſunt, eadem etiam de baptizante ſunt intelligenda.

Excepto baptiſmate, & confirmatione, non oritur ex ſacramentis cognatio impeditiva matrimonii. h.d.

EIſdem modis confirmatione *e* ſpiritualis cognatio contrahitur, matrimonia ſimiliter impediens contrahenda, & poſtea contracta dirimens. Ex datione verò aliorum ſacramentorum cognatio ſpiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impediat, vel diſſolvat.

Cognatio ſpiritualis per Catechiſmum contracta, impedit matrimonium contrahendum, ſed non dirimit contractum. h. d.

PEr Catechiſmum *f* an ſpiritualis cognatio contrahatur, dubitatum eſt: & conſtitutum eſt, contrahi quidem illam, ſed non tantam: licet enim ex ea contrahendum matrimonium impediatur, poſt eam tamen contractum minimè diſſolvetur.

Spiritualis cognatio non dirimit matrimonium antea contractum. h.d.

DIximus autem hujuſmodi cognationem matrimonia contracta dirimere, non ſimpliciter, ſed poſtea

a C.1.de ſponſ.in 6. b C.referent.ext.qui fil.ſint.le. c gl.in ver.ſpiritualis.c.1.de cog.ſpir.in 6. d d.c.1. de cog. ſpiritual. in 6. e C.1.§.fi.de cogn.ſpir.in 6. f C.2.de cogn.ſpir.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN